

Intervju z Janezom Trilerjem

Tadeja Šuštar

"Na nastopih sem se vedno in se še maksimalno potrudim, ne glede na to, s kom nastopam ali kdo me poslušša. Največ mi je pomenilo, če sem čutil, da so ljudje hvaležni, zadovoljni."

Foto:
Anton Sedej

Imaš kopico vlog in odlično opravljaš kar nekaj poslanstev: si družinski oče, pevec, glasbeni pedagog, zborovodja in organist, harmonikar in celo igralec. Vendar se pogosto vprašujem, kako to, da nisi športni novinar. Živo se namreč še spominjam, da si kot najstnik, ko so tvoji prijatelji, tvoji vrstniki na Racovniku "v vrtu" igrali nogomet, včasih sedel na zidu in komentiral njihovo igro.

Športniki so nam bili zelo všeč. Zelo se mi je zdelo zanimivo, da je prenose poslušalo veliko število ljudi. Najbolj me je pritegnilo, da je komentator o zadevi, ki se je odvijala in na prvi pogled niti ni bilo kaj posebnega videti, vedel toliko povedati. Poleg tega je komentiranje kot ustvarjanje ritma, saj komentator napetost stopnjuje ali pa umirja. Tudi za to je treba imeti posluš, kot že za samo napovedovanje, ko moraš znati z glasom nakazati začetek oziroma zaključek povedi, pomembnost ideje ... In če pomislim na današnje imitatorje, na primer na Šarca, ki s pomočjo določenega ritma in načina govora v trenutku postane druga oseba. Meni je takrat uspelo posnemati le tiste, za katere sem bil "usposobljen". Zanimivo se je zdelo tudi mojim prijateljem, ki so me poslušali in se čudili, da se je toliko zgodilo.

V času tvoje "komentatorske" kariere se je verjetno začela tudi tvoja glasbena pot. Si takrat že igral harmoniko?

Pravzaprav se je moje glasbeno življenje začelo že veliko prej. Svoje prve glasbene korake sem naredil v Grapi pr' Lojzk', kjer je bila doma moja mami Ančka. Po starem očetu, ki mu je bilo ime Lojze, se je tudi hiši reklo pr' Lojzk'. Družina se je zbrala dvakrat ali trikrat letno, na primer ob "semnu", na žegnaniško nedeljo, ali ob 1. maju, ko smo šli najprej v Sušo k sveti maši in potem še v Grapo.

Lojze Mohorič je bil tvoj stari oče?

Da. Zanimivo je tudi, da sta bila oba moja stara očeta Lojzeta in sem glasbeni talent podedoval po obeh. Starega očeta iz Grape se ne spominjam le iz pripovedovanja, ampak mi je ostal v spominu zaradi neke njegove navade, pa čeprav sem bil star le leto in pol, ko je že umrl. O tej njegovi navadi sem povprašal starše, ko sem bil star 20 let. Zanimalo me je, ali je stari oče imel vžigalnik, ki ga je prižigal, kot bi imel v roki lučko. (Tega se od doma nisem mogel spomniti, ker doma ni nihče kadil, stari oče pa je.) Pritrdili so, čeprav se je mojim domačim zdelo nenavadno, da sem se tega spominjal.

Prijatelji z Racovnika.
Foto: arhiv družine Triler

Stari oče Lojze iz Grape kot vojak s klarinetom.
Foto: arhiv družine Triler

Teta Malka s frajtonarico, ob njej stari oče Lojze, na peči teta Tončka in mami Ančka. Foto: arhiv družine Triler

Se je v Grapi samo pelo ali tudi igralo?

Stari oče Lojze je igral klarinet, medtem ko so ostali družinski člani, ki so tudi vsi imeli posluh, peli. Predvsem je bil glasbeno dejaven stari oče, ki je igral skupaj s Petračevim atom. Bila sta ljudska godca. Imel je tudi frajtonarico in note, čeprav ne vem, kje jih je dobil. Res je sicer, da so se Mihovi godci (glej Železne niti 3), ki so večkrat šli tam mimo, pri nas v Grapi oglasili in se tam tudi zadržali. Prav gotovo

so kdaj tam kaj tudi pustili. Moj stari oče jih je zelo občudoval. Tudi teta Malka je igrala frajtonarico in ob njenem igranju sem si predstavljal, kako živahno je bilo v hiši in kako so plesali, ko sta igrala skupaj z očetom. Še zdaj jo vidim, s kakšnim žarom je igrala.

Nisem pa od starega očeta podedoval samo glasbenega talenta, ampak mi je dal tudi zgled, da se je z glasbo mogoče preživljati, saj se ob njej družijo veseli ljudje.

Lojzkova žlahta
pred hišo v Grapi.
Foto: arhiv
družine Triler

Ob 90-letnici praznovanja starega očeta Lojzeta Trilerja; za njim stojijo od leve proti desni: stric Franci, teta Matilda in ati Konrad.
Foto: arhiv družine Triler

Prej si omenil, da si imel dva stara očeta Lojzeta in da si glasbeni talent podedoval po obeh.

Res je. Zelo dober posluš je imel tudi stari oče Lojze Triler in seveda oče Konrad, ki je pel pri cerkvenem pevskem zboru in moškem zboru Niko. S starim očetom sva večkrat skupaj zapela, najraje je imel furmanske. Kadar smo zapeli vsi trije skupaj, pa so bile na sporedu slovenske ljudske v izvedbi "treh generacij Trilerjev".

S starim očetom iz Grape po glasbeni poti ni sta korakala skupaj. Si pa svoje prve glasbene korake naredil prav v njegovi hiši v Grapi.

Ja. Kajti na prej omenjenih "semnjih" so moji strici radi peli stare "komade". Vendar niso kar takoj začeli,

najprej so se morali malo "ogreti" in ga malo dati na zob, potem pa so zapeli. Mož tete Mici, Vencelj Sedej, ki je bil dolgoletni organist v Stražišču, je poskrbel za intonacijo. Vedno sem bil na peči in sem čakal samo na to, da bo na vrsti katera od Pestotnikovih pesmi, na primer Na Bukovici pri Kalan ali pa tista Ta Jamn'ska. Pestotnikovih nikoli niso mogli zapeti do konca, ker so se začeli tako smejati, da nekaj časa niso mogli nadaljevati. Te pesmi smo kasneje z Obzorjem tudi priredili, saj so bile že preizkušene, da so dobre. No, če se vrnem k mojim pevskim začetkom: na enem izmed prej omenjenih "semnjev" so me moji strici izzvali in rekli: "No, zdaj boš pa ti eno zapel." In zapel sem pesem, ki jo je igral ansambel Lojzeta Slaka: "Temna noč se je storila, sanjalo je že

Starša. Foto: arhiv družine Triler

Z bratom Vanetom. Foto: arhiv družine Triler

Moj rodni kraj, moj rodni dom.
Foto: arhiv družine Triler

oko, pesmica se je zgodila ..." (Zapoje.) Ne vem, zakaj sem pel ravno to. Najbrž je bila takrat popularna in od takrat sem na teh družinskih srečanjih vedno zapel kaj aktualnega.

Od nastopov v domači hiši si kmalu šel z glasbo tudi v svet. Kdaj je bil tvoj prvi javni nastop?

Ob obisku Dedka Mraza v Iskri, ko sem zelo korajžno zapel pesmico: "Mam'ca poslušajte, kaj vam povem, štruk' lce skuhajite, tiste rad jem". Star sem bil dve, mogoče tri leta. Za naslednje leto sem se naučil: "Sinička se je usedla gor na drobno vejico in je zapela vsa vesela ci-ci-ci-ci-do." (Zapoje.) Prva pesem, s katero sem nastopal v mali šoli, ko nas je poučevala Draga Žontar, je bila: "Mali zvonček se je zbudil ..." Kot prvošolček sem deklamiral pesmico Ura: "Tika taka ..." in še vedno imam pred očmi mikrofona, en tak ogromen, vsaj meni se je zdel, in polno telovadnico otrok. V tretjem razredu sem skupaj z dvema sošolcema deklamiral pesmico Ciciban in čebela. Vedno sem užival v igri vlog, vendar sem šele v osmem razredu z dramskim krožkom, ki ga je vodila učiteljica slovenščine, Ladi Trojar, sodeloval tudi pri uprizoritvi igre, v kateri sem nastopal kot sodnik.

Iz časa osnovne šole se te spomnim predvsem kot harmonikarja. Je bila to kljub tvojemu igralskemu talentu močnejša vloga?

Verjetno me je glasba začela močneje privlačiti, potegnila me je tudi družba. Z Jožem Fajfarjem sva spremljala folkloro pa otroški zbor ali kar koli. Ob sobotah sem obiskoval tudi harmonikarski orkester v Škofji Loki pod okriljem glasbene šole.

Sodeloval sem na mnogih prireditvah in proslavah, skoraj bi lahko rekel, da jih je bilo nešteto. In če pomislim, koliko lepega in aplavzov smo bili deležni ter koliko nerodnih situacij in treme smo uspešno premagali, ni čudno, da mi je bil oder usojen tudi za v prihodnje. Moram reči, da sem se odlično počutil, ko sem sodeloval z učiteljicama Anči Bogataj in Ladi Trojar. Res smo skupaj pripravili čudovite prireditve. Znali smo navdušiti ljudi. Otroški zbor, na primer, ki ga je vodila Anči Bogataj, sem spremljal vse do svojega 25. leta, mogoče kakšno leto vmes ne. Predvsem sem se jim pridružil na revijah.

In kako se je začelo tisto bolj resno popotovanje v svet glasbe pod okriljem glasbene šole?

Brata Vaneta, ki se je že učil harmonike, sem pogosto poslušal, ko je vadil. Starši so opazili moje zanimanje za glasbo, in ker so vedeli, da imam glasbeni talent, so tudi mene vpisali v glasbeno šolo. Začel sem hoditi k pouku harmonike v Železnike. S tem so mi starši dali možnost, da sem se začel resneje ukvarjati z glasbo. Kot vsi starši so se tudi moji zavedali, da otrok potrebuje spodbude, in hvaležen sem jim, da so me usmerili v glasbeno smer. Pravzaprav se šele sedaj resnično zavedam zaupanja, ki so ga starši imeli v moj glasbeni talent, saj ne le da sem lahko hodil v glasbeno šolo, kupili so mi tudi vsak inštrument, ki sem ga potreboval, od harmonike, klaviatur do bobnov, orgel ...

Kdo te je popeljal v harmonikarske hrame znanja?

Harmoniko me je najprej učil Viktor Zadnik, ki je sedaj ravnatelj glasbene šole na Vrhniki. Zelo smo ga imeli radi, ker nas je znal navdušiti, saj smo igra-

Na reviji otroških pevskih zborov.
Foto:
arhiv družine Triler

li tudi skladbe, ki so nam bile vseč. Ko je on odšel, nam je bilo vsem zelo hudo, ker njegov naslednik ni bil tako predan poučevanju, čeprav o tem nismo nikoli želeli govoriti.

V katerem razredu si začel igrati harmoniko?
V četrtem.

Si vedno igral klavirsko harmoniko ali tudi frajtonarico?

Vedno klavirsko, a mi je bila frajtonarica tudi vseč. Zato sem si želel imeti leseno harmoniko, vendar s

klavirskimi tipkami. Izdelal mi jo je domačin Miran Tolar in nanjo še vedno zaigram.

Vaja dela mojstra, je pregovor, ki ima enako težo pri vsakem učenju, pa naj gre za učenje inštrumenta ali športa ali česar koli drugega. Ko ste skupaj z vrstniki vadili harmoniko pred učno uro pri učitelju, vas on ni pohvalil. Zakaj?

Harmonik nam takrat v šolo ni bilo treba nositi, ker so v glasbeni šoli poskrbeli, da smo jih imeli že tam. K učni uri pa smo vedno prišli nekoliko prej,

Janez Triler. Foto: arhiv družine Triler

Ob Aljaževem stolpu so zaigrali Janez, Jože in Miran. Desno Bine. Foto: arhiv družine Triler

da smo lahko še malo vadili, preden smo prišli na vrsto. Vendar smo obvezni program, ki smo ga morali igrati, hitreje preigrali kot tisto, kar nam je bilo všeč. Z veseljem smo igrali tudi Avsenikove, kar tako po posluhu. Vrstnikom, ki so že dlje igrali in so znali brati note, so te skladbe že dobro šle izpod prstov. Ostali, bolj začetniki, smo igrali po posluhu ali pa smo jih samo spremljali in se s tem učili. Učitelj se je neštetokrat razjezil, češ da se s tem kvarijo harmonike, da se tega ne igra. Še danes sem mnenja, da bi glasbena šola morala program poučevanja harmonike spremeniti, posodobiti. To mi je bilo še bolj jasno, ko sem kasneje tudi sam tri leta poučeval harmoniko v Železnikih.

Do kakšnih spoznanj si prišel?

Pomembno je, da učitelj zna učence motivirati. Vedeti mora, kakšnega učenca ima pred seboj. Nimajo vsi namena postati profesionalni glasbeniki, so tudi taki, ki se učijo ljubiteljsko. Zato bi lahko obstajalo več programov in več možnosti pri izbiri skladb različnih žanrov.

Kako si ti poučeval harmoniko?

Vedno sem imel harmoniko s seboj in sem pokazal, kako zaigrati. Iz svojih izkušenj vem, da je to zelo

pomembno, ker sam tega nisem bil vedno deležen. Kot učitelj sem se moral doma dodatno učiti in se dobro pripraviti na ure poučevanja harmonike.

Poleg spremljave na harmoniki si v osnovni šoli pridno nabiral tudi raznovrstne pevske izkušnje.

V drugem razredu je bila avdicija za otroški zbor in učitelj glasbenega pouka Sašo Zagoršek je seveda vsakega preizkusil tako, da je zapel niz zaigranih tonov.

Ko sem prišel na vrsto, je on zaigral zgoraj in jaz sem zapel spodaj in on spodaj in jaz zgoraj in še nekajkrat po svoje in je rekel samo še: "Naslednji!" Tako avdicije "načrtno" nisem uspešno opravil. Ni se mi zdelo, da bi se s tem ukvarjal, takrat je bila pomembna žoga.

Nakar so me sošolci učitelju Zagoršku "zatožili", da pri urah pouka tako dobro pojem, da bi lahko pel v otroškem pevskem zboru. In ko sem ga naslednjič srečal na hodniku, me je samo poklical: "Triler!!" Mene je kar odneslo, ker sem se ustrašil, da sem kaj narobe naredil. Zraven je še dodal, da je vaja ta in ta dan. Nisem upal ugovarjati. Sašo Zagoršek pa je za zaključek rekel še: "Ti si od Vaneta brat, a ne!!" In začel sem peti v otroškem zboru.

Pevska revija v Škofji Loki leta 1975. Janez je v drugi vrsti prvi z leve. Foto: arhiv družine Triler

Slika iz mladosti.
Foto: arhiv družine Triler

Sodeloval si tudi v mali vokalni skupini, ki jo je vodil Sašo Zagoršek in je nastopala na različnih prireditvah. Pogosto ste kar sredi poka odšli na nastop; ste bili takrat zaradi tega "frajerji"?

Frajerji ne, pač pa je nekaj pomenilo, če si bil iz množice izbran za manjšo skupino pevcev, ki je bila bolj mobilna pa tudi hitreje smo se kaj novega naučili.

In zakaj ste morali biti mobilni?

Spomenik v Dražgošah so pogosto obiskovale "turisticne" skupine, kar tako sredi tedna dopoldne. V ta namen je Sašo Zagoršek v šoli oblikoval skupino 15 učencev in učenk, domačinov iz tretjega in četrtega razreda, s katerimi je lahko hitro izpeljal krajši kulturni program. In ko je taka skupina napovedala svoj obisk, je bilo v šoli po zvočniku ob desetih obvestilo, da naj pevci male vokalne skupine gredo domov po opremo: modre hlače, bel puli, rutko in kapo. Čez eno uro smo bili že pred šolo, da smo šli s kombijem ali avtobusom v Dražgoše, kjer smo izpeljali kratek kulturni program, v zahvalo pa so nam dali bombone ali slaščice.

So bili ti nastopi podobni eden drugemu ali celo enaki?

Ne. Vsekakor je bil eden od nastopov nekaj čisto posebnega. Začel se je tako kot vedno. Na poti je učitelj Zagoršek na etiketo od Radenske prevedel in priredil besedilo znane pesmi o Titu, ki smo jo potem peli

"Že od malega imam rad naravo."
Foto: arhiv družine Triler

v Dražgošah. Ko smo prispeli, je Viba film že imel postavljene kamere in vse je bilo pripravljeno. Potem je učitelj Zagoršek moral izbrati še solista. Preizkusil nas je in prišel sem v najožji izbor. S pozornim poslušanjem drugih kandidatov sem ugotovil, kaj bi lahko bolje zapel. Uspelo mi je, da sem učitelja prepričal s svojim nastopom. Najprej je bil na vrsti tonski posnetek, ki so ga želeli narediti pri spomeniku. A ker nas je pri snemanju vedno nekaj zmotilo: vrane, motorna žaga, traktor ..., so nazadnje morali ustaviti promet, da smo lahko tonsko posneli.

In potem so vaš nastop posneli še s kamero?

Ja. Ko smo posneli tonsko, je prišla na vrsto še kamera. Izvedbo pesmi si je učitelj Zagoršek zamislil tako, da smo ob spremljavi harmonike dve kitici zapeli v zboru in eno sem zapel sam. Za tonski posnetek je harmoniko igral učitelj, medtem ko je kamera na učiteljev predlog posnela moje "igranje" harmonike. Snemanje v Dražgošah je bilo tudi moja prva izkušnja s playbackom. Takrat namreč harmonike sploh še nisem znal igrati.

Kakšen namen je snemanje imelo?

Nastal je del oddaje, ki je bila posvečena spomenikom druge svetovne vojne na ozemlju Jugoslavije, ki je žal nisem nikoli videl. Videli so jo le tisti, ki so bili takrat pri vojakih in so mi povedali: "Ta mau, tebe smo gledal na televizij." Čeprav posnetka nisem nikoli videl, je bila izkušnja dobra.

Na zadnji proslavi ob koncu šolskega leta. Slovo učitelja Zagorška od OŠ Železniki. Foto: Janez Triler

Se z gospodom Zagorškom še kdaj srečata?

Ko je zapustil našo šolo, mi je bilo hudo, ker sem ga zelo spoštoval. Kadar se srečava, rada pokramljava o "muski" in o skupnih doživetjih izpred tridesetih let.

V najstniških letih si prvič doživel igranje ansambla v živo, kar je nate naredilo izredno močan vtis. Kdaj in kje je to bilo?

Bil sem v petem ali šestem razredu osnovne šole, ko sem prvič šel na čipkarski dan na nedeljo. Tam sem doživel nastop pravega ansambla v živo. Ko so glasbeniki igrali, sem samo gledal in gledal in pozabil na cel svet. Večirilo se je že, jaz sem pa še kar gledal, poslušal in občudoval. Moji vrstniki, Matjaž, Štefan, Riki ..., so že šli domov, ura je bila deset, in čeprav bi moral biti ob devetih doma, sem še vedno stal ob odru in gledal in poslušal, kako igrajo.

In kaj je bilo potem?

Zagledal sem staro mamico Anico, ki je bila klekja-rica in je bila skupaj z Matičkovo mamico tudi še na čipkarskem dnevu. Želeli sta porabiti še bloke za

čevapčiče. Z mamico sva se domenila, da bom šel z njo domov, samo na čevapčiče še počaka. Ampak tam je bila dolga vrsta, kar je pomenilo, da bom še kar nekaj časa lahko užival v poslušanju ansambla. Zato sva se dogovorila, da jo bom počakal ob odru. In sem gledal naprej, pa bobne pa kitare pa ... In ko sem stal ob odru, sem ves čas mislil na to, da bi nekoč rad igral na tem odru. In šele ko je bila ura pol enajstih, sva odšla. Toda "pri špeglu", ob Podlipnikovi hiši Na plavžu, se je pojavil naš fičo. Slišal sem samo: "Bejž not!" Pri sosednji hiši, pri Pavlonovcovih, je moj ata obrnil proti domu. Mama Anica je morala kar peš. Doma je ata zapeljal samo naravnost v garažo (takrat dovoz vanjo ni bil problematičen, nič ni bilo treba umikati stranskih ogledal ...). Meni je šlo po glavi samo, da moram čim prej v pižamo, še sedaj se spomnim, da je bila oranžna, in hitro v posteljo. Kljub vsemu sem dobil, kar sem si prislužil. Za vse življenje sem se zapomnil, da sem jih "fasov" zaradi "muske".

In kdaj si prvič igral na odru, tako za zabavo?

Prvič sem igral na silvestrovo, ko sem bil v osmem razredu, in potem dvajset silvestrovanj neprekinjeno. Zgodilo se je takole: popoldne smo bili v Grapi, ležal sem na peči in okrog 15.30 prideta dva fanta iz Martinj Vrha in vprašata, kje imamo godca. Želela sta Vaneta, ki pa je bil ravno pri vojaki. Vane je takrat igral pri ansamblu Mladi, ki je kasneje prerasel v ansambel Svetloba. In ker ni bilo Vaneta, sta vprašala mene, če kaj igram. Povedal sem jima, da harmoniko. Takrat sem jo igral štiri leta. Zdelo se jima je, da čisto zadosti znam, ker bo tako in tako večji del večera igral domačin Jernej Benedičič. Mene bi rabili le za vmes in zaključil bi ob dveh ponoči. Ponudba mi ni bila preveč po godu, ker tega še nikoli nisem počel in nisem imel nobene prave predstave o tem. Potem mi je na misel prišel prijatelj Jože Fajfar, ki bi mi lahko pomagal. V šoli sva igrala skupaj in se toliko poznala, da sem vedel, da bi se lahko dopolnjevala. Odpravili smo se po Jožeta, in že ko pridemo do blagovnice na Kresu, sem videl, da imajo v stanovanju luč. Vedel sem, da je doma in da bo šlo.

Takrat si bil šele v osmem razredu, torej star 14 oziroma 15 let, pa ste se kar dogovorili, da gresta igrat? Kaj pa starši?

Fanta, ki sta prišla, sta najprej vprašala starše za dovoljenje. Privolila sta, ker sta jih poznala in sta zapala, da bo vse v redu. Toda v meni so se vprašanja kar odpirala: kako naj "špilam", če pri igranju sedim, ker so nas tako učili. Res ne bo primerno, če bom sedel, ljudje pa plesali. In tudi nobenega programa nisem imel. Poleg vseh teh težav in vprašanj, ki so se porajala, smo bili fantje z Racovnika domenjeni, da naj bi pri Froncovih imeli silvestrovanje, in smo dopoldne že vse nakupili. Pustil sem jih na cedilu in ob štirih popoldne povedal samo, da me ne bo. (In ko sem jih prišel ob pol treh ponoči pogledat, so že vsi spali.)

Kako je potekalo silvestrovanje?

Noč je bila jasna, sijala je luna in po pobočju se je lesketal sneg. Ko smo prispeli, se nam je iz Martinj Vrha odpiral čudovit pogled na Ratitovec. Na silvestrovanju sva igrala pravzaprav veliko več, kot sva načrtovala oziroma nama je bilo obljubljeno. Skušala sva popestriti večer, zato sva med odmori v zavetju kulis sproti ustvarjala zabavni program. Zdi se mi, da sva se iz izkušnje veliko naučila. In splošno gledano je bilo praznovanje zelo prijetno. Zanimivo

je tudi to, da so naju domov pripeljali točno takrat, kot so obljubili staršem. Takrat sem dobil tudi prvi honorar za "špil".

Je bilo kaj odmevov na vajino silvestrovanje? Se je o tem govorilo?

Po novoletnih praznikih je v šoli učiteljica Ladi Trojar že vedela, kaj sem počel. Malo očitajoče je povedala, da so eni počeli to, drugi drugo, nekateri so pa že kar igrali na pravem silvestrovanju. Meni je bilo tako nerodno, da bi se najraje skrill pod klop.

Dejal si, da so se nato silvestrovanja kar nizala, do številke 20.

Ko sem igral na 19. silvestrovanju zaporedoma, sploh še nisem razmišljal o tem neprekinjenem nizu. Ko pa se mi je utrnilo to spoznanje, sem se odločil, da grem samo še dvajsetič in konec. Na silvestrovanjih sem igral v različnih zasedbah, včasih z Obzorjem, drugič z Vanetom itd.

Kako je potem dozorela odločitev, da je dovolj?

Za silvestrovanje v krogu družine sem bil prikrajšan kar nekaj let. Ko sem si ustvaril svojo družino, pa sem se odločil, da bomo te trenutke preživljali skupaj.

Ansambel Obzorje tik pred avdicijo za Ptujski festival "v rož'cah". Foto: arhiv družine Triler

Redki so, ki se vedno znajo prilagoditi strukturi poslušalcev, ne glede na to, ali so ti starejši, mlajši, otroci ..., da znajo sodelovati z vsemi. Tebi je to vedno odlično uspelo. Si se zavedal tega?

Na nastopih sem se vedno in se še maksimalno potrudim, ne glede na to, s kom nastopam ali kdo me posluša. Na koncertu, obletnici, nastopu ansambla, veselici, tudi če sem igral samo harmoniko, ki je najbolj ljudski instrument, sem dal vse od sebe. Veliko je bilo improvizacije, da ni delovalo preveč naučeno, moralo je biti čim bolj spontano. Meni je največ pomenilo, če sem čutil, da so ljudje hvaležni, zadovoljni.

Kako ti je ostalo v spominu 16 let dolgo obdobje z Obzorjem?

Pot ansambla Obzorje se je začela v osemdesetih. Tako skromno, kot se je vse skupaj začelo, toliko več nam je to pomenilo. Prva zasedba: vodja in harmonikar Vane Triler, Marjan Kejžar – bas kitara, Janez Frelih – kitara, pevka Štefka Zadravec in jaz – pevec, bobnar in harmonikar.

Zakaj se je začelo skromno?

Ker takrat v trgovinah enostavno še niso prodajali glasbil. Edina trgovina z glasbili v Ljubljani je bila

na Wolfovi, v Kranju je bil glasbeni oddelek v blagovnici Globus. Vendar niti ena niti druga ni imela velike izbire. Kljub temu so naši fantje, ki so bili že zaposleni, na Globusu kupili prvo mešalno mizo in zvočnike na kredit ter vse skupaj prinesli k nam domov. Seveda je bil za nas to pravi praznik. Potem smo glede na naše finančne zmožnosti glasbila in opremo menjavali in se vedno znova veselili, vsake novosti, da je bil vsaj zven drugačen, če že repertoarja nismo mogli hitro menjavati. Šele ko smo si nabrali nekaj izkušenj, smo lahko šli v korak s časom tudi z našim repertoarjem. Naš prvi javni nastop je bil v Podblici, ko so fantje šli k vojakom. Sicer smo v začetku nastopali po hribih, šele nato nas je sprejela dolina. V Železnikih je bilo kar težko, ker so ansambli iz Kranja igrali vsak vikend v kulturnem domu in so imeli boljšo opremo in repertoar.

Vendar ste vztrajali, si nabirali izkušnje in praznovali svojo prvo 10-letnico. Kdo je bil takrat Obzorje?

Ansambel je ob praznovanju 10. obletnice deloval kot kvintet s pevcema. Pridružili so se nam še Brane Zupanc – klarinet, France Čufar – bas kitara in bariton, Matija Megušar – trobenta ter pevka Mojca Dolenc. Sestav je deloval homogeno, prijateljsko in čutilo se je, da uživamo ob igranju. Na veselicah

Ob 15-letnici ansambla z gostom harmonikarjem Jožetom Burnikom. Foto: arhiv družine Triler

so ljudje plesali, vriskali ter zapeli z nami. Všeč mi je bilo, da smo rundam dodajali skladbe, če je bilo treba. Pogosto smo igrali dlje, kot je bilo določeno v pogodbi, in smo eno rundo zaigrali tudi za organizatorje prireditve – ni nam bilo težko podaljšati. Natančnega števila nastopov ne vem, bilo pa jih je veliko; v glavnem sobote in nedelje. Treba se je spomniti še dveh "zunanjih članov" našega sestava: šoferja Jaka Tolarja in kasneje Mirka Mohoriča. Hvaležni smo jima za pomoč pri prenašanju opreme in za varno vožnjo. V kasnejših letih so bili člani zasedbe Obzorje tudi Jože Fajfar, Jože Debevc, Velimir Piskač in Branko Kuharič.

Si bil tudi ti v času služenja vojaškega roka glasbeno dejaven kot verjetno vsak glasbenik?

Seveda. Nastopal sem v vojaškem orkestru v Pirotu v južni Srbiji, kjer sem bil najprej bobnar in nato harmonikar. Ko sem šel k vojakom, me je v Obzorju nadomeščal Rene Benedičič kot pevec in bobnar.

Kdaj je ansambel Obzorje po tvoje mnenju doživljal svoj razcvet?

Verjamem, da so bili za naše občinstvo posebno doživetje naši novoletni koncerti v kinodvorani. V tistem času smo sodelovali tudi s skladateljem Jožetom Burnikom in piscem besedil Ivanom Sivcem. Moram reči, da nam je takrat šlo kar dobro. Mogoče je bil to vrhunec našega ustvarjanja. Izšle so tri kasete in zgoščenka. Na koncertih smo našo glasbo prepletli s humorjem in jo povezali z božičnim in novoletnim vzdušjem. Potrudili smo se tudi za ureditev scene, pri čemer nam je veliko pomagal moj oče Konrad. Zdi se mi, da Železniki pogrešajo tovrstno prireditev, saj se je lani celo pojavila ideja, da bi bilo zelo zanimivo, če bi Obzorje spet začelo ustvarjati na tem področju.

Bi sprejel tako ponudbo?

Ne, ker menim, da smo svoje naredili, se kot ansambel izpeli in pripravili prostor za druge.

Po osnovni šoli si šel na poklicno kovinarsko, se nato zaposlil v Iskri oziroma Domelu, ki si ga zapustil, in postal samostojni kulturni delavec. Je bila to načrtovana pot v profesionalno ukvarjanje z glasbo ali se je kar zgodilo?

Za kovinarsko sem se odločil zato, ker sem se lahko

Vojak Janez s harmoniko, na levi član skupine Parni valjak Berislav Blažević in na desni Dragan Jovanović, znan sarajevski glasbenik. Foto: arhiv družine Triler

zaposlil v kraju, takrat v tovarni Iskra. Poleg tega mi je taka služba dopuščala, da sem se poleg nje lahko veliko ukvarjal z glasbo. Toda ko sem ugotovil, da imam tudi druge talente, sem se odločil, da bom svojo življenjsko pot nadaljeval kot glasbenik in se preživljal s svojim glasbenim znanjem. Najprej sem dobra tri leta poučeval harmoniko v Glasbeni šoli Škofja Loka, kjer sem imel sedem ali osem učencev.

Nato sem se zaposlil kot glasbeni pedagog v OŠ Ivana Groharja v Škofji Loki in kasneje v OŠ Cvetka Golarja v Škofji Loki. V času, ko sem zapustil Domel, sem za ansambel Obzorje napisal tudi nekaj svoje glasbe. Napisal sem besedila in jih tudi uglasbil. Ustvaril sem petnajst pesmi, od katerih mi je najbolj všeč "Prazna vas", ki sem jo posvetil Zgornjim Danjam.

Prazna vas

1.

*Gori na planini prazna vas stoji,
veter nad slemeni noč in dan ječi.
Polkna so zaprta, nagej ne cveti,
rožo sredi vrta star plevel duši.*

*Spet bom kosil oral,
čredo na pašo gnal,
zapel si domačo pesem,
za vedno doma ostal.*

2.

*Gori na planini prazna vas stoji,
kakor dobra starka čaka in molči.
S pridnimi rokami, s srcem do zemlje,
kliče nas kot mati, sem vrnite se.*

3.

*Gori na planini prazna vas stoji,
kakor dobra starka čaka in molči.
S pridnimi rokami, s srcem do zemlje,
kliče nas kot mati, sem vrnite se.*

Ref:

*Vrnil se bom nazaj,
kjer še moj dom stoji,
tja gor na planino našo,
lepšega kraja ni.*

Ref:

Vrnil se bom nazaj ...

Zgornje Danje. Foto: arhiv družine Triler

Ansambel
Obzorje.
Foto:
Majhenič,
Domžale

Katera je bila pri poslušalcih najboljše sprejeta?

Najbolj so se prijele tiste stare pesmi, ki so bile že preizkušene, na primer Ta Bukovška, velikokrat so predvajali pesem o čipkarskem dnevu in o Jakobovi nedelji in tudi Hej, dekle. Te so poslušalci najbolj prepoznali. Napisal sem tudi nekaj zabavnih komadov, npr. Zaljubljena.

Kdo vam je naredil aranžmaje?

Za prvo kaseto smo jih naredili sami, kasneje pa jih je naredil komponist Jože Burnik.

Rativovec z Jakobovo nedeljo je večkrat gostil tvoje nastope.

Na Jakobovo nedeljo ali na tradicionalnem pohodu v septembru smo večkrat igrali pred kočjo. Pogosto smo se na vrh povzpeli neprespani, ker smo ponoči s sobote na nedeljo igrali na kakšni prireditvi. Ob 80-letnici planinskega društva so kočjo ponovno poimenovali Krekova kočja. Takrat smo z Obzorjem na Jakobovo nedeljo igrali v programu in na veselici. S spoštovanjem sem kot moderator uradnega dela nekaj povedal tudi o Kreku, čeprav sprva ni bilo interesa pri organizatorju, da bi govorili o duhovniku.

V obdobju Obzorja si bil tudi član Mešanega pevskega zbora Iskra, kasneje Domel.

Da. V letih, ko sem prepeval v MPZ Iskra, sem si nabral veliko izkušenj, ki so mi kasneje prišle zelo prav. Med tenorji sem se dobro počutil. Ko so praznovali 25-letnico delovanja, so me povabili kot gosta, da smo skupaj zapeli dve pesmi na njihovem slavnostnem koncertu.

Je bil Mešani pevski zbor Domel edini zbor oziroma edini sestav, pri katerem si pel pred oktetom?

Ne. V tistem obdobju smo oblikovali tudi kvartet Mlin, ki smo ga sestavljali trije člani Obzorja: to smo bili France Čufar, ki nas je vodil, Brane Zupanc in jaz, zraven pa še France Tušek. Naše skupno prepevanje je bilo zelo uspešno, saj smo bili na srečanju malih vokalnih skupin škofjeloške občine izbrani za gorenjsko srečanje v Lomu nad Tržičem. Tam pa so nas izbrali še za srečanje tovrstnih skupin iz vse Slovenije, ki je bilo na gradu Bogenšperk. Preden sem se pridružil oktetu, sem tri leta prepeval še v zboru RTV v Ljubljani, kjer sem avdicijo naredil pri profesorju Matevžu Fabjanu, ko sem prenehal s petjem v MePZ Domel.

25-letnica
MPZ DOMEL.
Koncert v Železnikih.
Foto: Anton Sedej

Si tudi za Slovenski oktet некоč kar šel na avdicijo in so te sprejeli ali se tvoja zgodba oktetovca začne drugače? Kajti vedno ni dovolj, da si odličen, srčen in imaš znanje, ampak je izredno pomembno tudi, da si ob pravem času na pravem mestu. Kako je bilo?

S kvartetom DO smo z Obzorjem preko Matice šli na gostovanje v Nemčijo in Francijo. Kvartet so sestavljali štirje pevci iz zadnje sestave Slovenskega okteta, podobno kot smo kasneje znotraj sedanjega okteta oblikovali kvartet oz. kvintet Movia, s katerim smo predstavljali blagovno znamko vina Movia. Kvartet DO je bil manjša zasedba okteta, ki je bila bolj zedinjena kot celoten sestav, lažje so pripravili priložnostne koncerte. Za to gostovanje smo v Obzorju preko Matice prejeli vabilo, da bi igrali na dveh veselicah, kvartet DO bi pa imel dva koncerta. Šli smo v Nemčijo in v Francijo. Tisti "špil" je bil vzrok, da sem potem prišel v oktet. Vendar ne tisto, kar sem igral na veselici, ampak tisto, kar se je dogajalo po veselici. V Nemčiji se ni ponočevalo, ker je bil naslednji dan še en nastop, ampak v Franciji je bilo drugače. Po kulturnem programu, v katerem so nastopili kvartet DO, francoski zbor in kasneje še ansambel Obzorje, smo se zadržali, še malo peli

in se zabavali. Takrat sem končal tudi solo petje in sem imel nekaj programa, med drugim tudi nekaj italijanskih pesmi, ki sem jih znal tako, kot je treba. Pelo se je in ob priliki sem stopi kar na mizo in zapel, sam. Takrat me je slišal Danilo Čadež, ki je s kvartetom večerjal malo odmaknjeno od nas, in me je prišel poslušat. Poslušal me je še drugi dan, ko smo imeli veselico. In ko smo šli nazaj, mi je povedal, da mu je moje petje všeč, da dobro pojem. Vendar mi ni niti malo namignil, kaj se mu je motalo po glavi. Njegovo spraševanje ni razkrivalo njegovega namena. Vendar sem kmalu izvedel, da so me na njegov predlog povabili na avdicijo za drugi tenor v Slovenskem oktetu. Bilo je neko soboto dopoldne. Toda na prvo avdicijo sem šel samo povedati, da sem bolan; bil sem namreč utrujen.

Bolan? Utrujen? Kaj je bil pravi vzrok?

V resnici nisem bil bolan, ampak se mi je zgodilo naslednje: v podjetju Peks so me za njihovo 50-letnico prosili, da bi skupaj z bratom Vanetom igrala na zabavi. Zavrnil sem jih, ker sem vedel, da imam naslednji dan ob 10.00 avdicijo. Vendar pa so me tri dni pred praznovanjem klicali, češ da so oni kljub moji zavrnitvi vsem povedali, da bom igral na njihovo

Slovenski oktet v novi zasedbi.
Foto: arhiv Slovenskega okteta

vem praznovanju, ki bo tako in tako zelo kratko, le od 21. do 24. ure. Ustregel sem jim, vendar pa sem zaključili šele ob 2. uri zjutraj in zunaj je snežilo. Bil sem neprespan, na avdiciji pa bi moral dati res vse od sebe. Ni mi ostalo drugega, kot da se opravičim in upam na najboljše. Jezen sem bil nase, še toliko bolj, ko sem slišal svoje konkurente. Vendar sem si rekel: "Naj bo, kot mi je namenjeno." Ker takrat niso nikogar izbrali, so v torek poklicali mene, naj pridem naslednjo soboto še enkrat na avdicijo. Takrat sem bil prepričan, da mi bo uspelo.

In kako je potekala avdicija?

Imel se dober program, ki sem ga znal, kot je treba, in bil sem korajžen. O avdiciji nisem povedal nikomur, niti svoji učiteljci Leani Bratuž Kacijan, ker ji ne bi bilo vseeno. Povedal sem ji šele potem, ko sem bil sprejet, in bila je nadvse navdušena. Tudi sedaj še spremlja mojo pot in včasih ji priskočim tudi jaz na pomoč, ko spremljam s harmoniko njen dekliški nonet Brede Šček, ki deluje na Viču.

Ali sedanja zasedba Slovenskega okteta predstavlja novo obdobje za ta sestav?

V bistvu da, saj so se v 50 letih zamenjale štiri generacije ali drugače rečeno, več kot 35 pevcev. Mi smo četrta generacija.

Nekje je bilo zapisano, da je bil leta 1996 zaključni koncert tretje sestave okteta, a se je potem čez približno leto dni oktet nadaljeval. Je bilo res potrebno celo leto, da je oktet spet oživel?

Mi smo pravzaprav začeli že leta 1996, čeprav se kot sezona šteje to kot leto 1997. Vendar pa takratna sestava ni bila dokončna, saj so se še štirje pevci zamenjali.

Dva druga tenorja; Peter Ambrož in Janez Triler.
Foto: arhiv Slovenskega okteta

Slovenski oktet
z umetniškim
vodjem Mirkom
Cudermanom.
Foto:
Tihomir Pinter

Kako menjave vplivajo na sestav?

Vedno želiš, da bi bilo še bolje. Imeli smo srečo, da so se nam pridružili pevci, ki so se hitro "vklopili" v sestav, se hitro učijo ali so celo profesionalni glasbeniki ali pa glasbeni pedagogi. Sestav kljub temu rabi čas: skupno delovanje, petje in sodelovanje.

In kako se v obstoječem sestavu ujamete, tako po pevski kot prijateljski, človeški plati?

Kljub temu da prihajamo iz različnih koncev Slovenije, da imamo različne navade in interese, se dobro razumemo. Zanimivo je, da imamo trenutno skupaj kar 24 otrok, za cel otroški zbor.

Janez Triler. Foto: Tihomir Pinter

V spominih prvih članov Slovenskega okteta sem prebrala, da je bil oktet državna kulturna reprezentančna skupina. Ali to velja še danes?

V začetku je bilo res tako. Včasih je bil bolj protokolarni ansambel, kar je razvidno iz podatka, da bi tisti prvi sestav moral na gostovanje v Ameriko, a mu v času hladne vojne niso dovolili vstopa. Šele deset let kasneje so koncert lahko uresničili. In nekateri posamezniki v Ameriki, ki so kupili vstopnice za načrtovani koncert in so jih deset let hranili, so z njimi lahko šli na prvi koncert Slovenskega okteta v Ameriki. Glede državne reprezentančne kulturne skupine danes lahko rečem, da temu ni tako. Čeprav je že čas, da bi jo Slovenija spet imela. V sedanjem sestavu nismo še začutili nobenega interesa s strani države, da bi nam dala poseben status. So priložnosti, ko imamo čast nastopati v državnem zboru. Sicer smo društvo Slovenski oktet in delujemo kot amaterska skupina.

Švica.
Foto: arhiv
Slovenskega
okteta

Ste imeli kljub temu nastope, kjer ste zastopali Slovenijo?

V Sarajevu smo mogoče leto po vojni nastopili na prireditvi, ki jo je pripravil NATO, ko sta tam vladala še groza in strah. Peli smo tudi v Beogradu, takoj po napadih, kamor so nas povabili na praznovanje 70-letnice znane srbske igralko Marije Stupica, ki je bila poročena s Slovencem. Bilo nas je kar malo strah, kako nas bodo sprejeli. V narodnem gledališču so ji pripravili praznični večer, ki ga je prenašala tudi

televizija. Njen mož je bil najbolj znan srbski režiser in po njem so gledališče tudi poimenovali. Tudi ona je bila tako znana, da so ji v gledališču pripravili slavnostni program. Ko je umrl, je bila njegova ali pa njena želja, da bi mu okteta na grobu zapel Nocoj, pa oh, nocoj. Tako je iz Beograda prišlo vabilo, da bi tudi njej prišli zapet to pesem, pa še kaj zraven. In ker stare zasedbe okteta ni bilo več, smo se vabilu odzvali člani novega sestava. Bilo je zanimivo. Vaja je bila, vendar ne generalka v pravem pomenu

London.
Foto: arhiv
Slovenskega okteta

Chicago. Foto: arhiv Slovenskega okteta

S transibirsko železnico na turnejo po Rusiji.
Foto: arhiv Slovenskega okteta

besede, da bi točno videl, vedel, kdo je pred teboj in kdo za teboj. Šele na nastopu smo ugotovili, da je pred nami, fizično in po programu, nastopil Rade Šerbedžija. Dva metra pred nami, vmes je bila zavesa, je ob kitari deklamiral Ne daj se, Ines. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička in Šerbedžiji niso in niso nehali ploskati. In potem se je zastor pred nami dvignil, pravi gledališki zastor, da smo zapeli še mi: "Nocoj, pa oh, nocoj". Ljudje so jokali. Kajti bilo je

ravno po napadih in so bili ganjeni, brez besed. "Slovinci, pa vi ste ...!" so nam rekli. Bili so navdušeni nad nami, na odru smo se počutili prečudovito. Čutil sem, da nas imajo radi.

Kje si še pel s takim užitkom in ste bili res pri srčno sprejeti? kateri nastopi so se ti še posebno vtisnili v spomin?

Naštel bom nekaj zame najbolj zanimivih nastopov

Slovenski
oktet.
Foto:
Miha Fras

in gostovanj. Dvakrat smo bili na turnejah po Rusiji, enkrat smo potovali s transibirsko železnico vse od Moskve do Bajkalskega jezera v Sibiriji. Drugič smo šli z ladjo po reki Volgi vse do mesta Samare.

Zanimivi nastopi so bili v Strasbourgu, v Bruslju v evropskem parlamentu, ob otvoritvi salzburškega poletnega festivala, na dubrovniškem poletnem festivalu, na spomladanskem festivalu v Budimpešti, v Švici, v Sofiji, na britanskem ministrstvu za zunanje zadeve v Londonu, na lanskoletni turneji po ZDA, v Sarajevu, Beogradu, Makedoniji, pri koroških Slovencih, v Italiji, Franciji in Nemčiji pri naših rojakih. Zanimivi so bili tudi nastopi tukaj v Železnikih in Škofji Loki, pred domačim občinstvom. Pravzaprav je vsak nastop, najsibo doma ali v tujini, novo doživetje in moram reči, da smo povsod lepo sprejeti.

Uspeh ne pride sam od sebe. Pravijo, da je zanj potrebnega odstotek talenta in 99 odstotkov garanja. Tudi za dobro počutje v sestavi in na odru se je najbrž treba potruditi. Koliko in kako vadi-te?

Redno se dobivamo dvakrat tedensko po dve uri, kadar so snemanja ali priprave na kakšen poseben nastop, pa tudi večkrat. Seveda pa potem pridejo še nastopi, snemanja ... Vadimo po glasovih in skupaj. Nekatere stvari se je potrebno naučiti doma, na primer besedila.

Imate veliko nastopov?

Lani jih je bilo 90.

Te je kdaj pred nastopom strah?

Za strah ne vem, čutim pa odgovornost. Spomnim se trenutka, ko me je aplavz občinstva več kot presenetil. In sicer se je to zgodilo, ko smo ob 50-letnici imeli prvi koncert v Cankarjevem domu. Oder je osvetljevala nekakšna modra svetloba. Začelo se je tiho, zapeli smo Na trgu in pričakoval sem aplavz v skladu s pesmijo, tak lahen. Dvorana je pa zagrmela, zabučala kot slap! Res sem kar osupnil. In za povrhu so se prižgale še luči. Dobro, da je najprej sledil govor. Oddahnil sem si, ker sem imel dovolj

časa, da sem se sprostil in pripravil na nadaljevanje nastopa.

Te je kdaj strah, da bi ti odpovedal glas?

Glede glasu nimam preveč skrbi. Vedno pazim, da ne pijem mrzlih pijač. Sicer sem prepričan, da glas mora biti pripravljen na vse pogoje.

V resnici požete v zelo različnih razmerah: od vročine v Dubrovniku preko skoraj idealnih pogojev v Postojnski jami do ledenega mraza v Logarski dolini.

Res je. V Dubrovniku smo peli pri dobrih 35 °C v smokingih in v Logarski dolini pri -18 °C. V Dubrovniku smo bili čisto premočeni, v Logarski dolini smo na oder prišli šele tik pred nastopom, dihali smo previdno, ne na hitro in ne globoko.

Kako pa skrbiš za glas z upevanjem?

Z upevanjem ne pretiravam, čeprav nekateri upevanje zelo cenijo. Meni se zdi pomembneje, da se fizično ogrejem, razgibam, "pretelovadam". Poskusim glasovne skoke in nič drugega.

Kako je z interpretacijo Slovenskega okteta? Je to vaša dobra lastnost? Jo znate narediti?

Interpretacije ni nikoli premalo. Mislim pa, da je to prednost Slovenskega okteta.

Kaj pa zvok? Prebrala sem, da je Janez Bole zvok Slovenskega okteta nekoč ocenil kot homogen, baržunasto mehak, pravi slovenski, od najtišjega pp do razkošnega ff v vseh legah izenačen, enkratni zvok, ki je presenetil vse, tudi najstrožje kritike.

Zvok je povezan z interpretacijo. Verjamem, da je pravi, in vedno se zanj skrajno potrudimo, ne glede na prostor.

Je vaš repertoar zelo povezan s tem, da ste "Slovenski" oktet, vas to zelo zavezuje?

Prav zato, ker nadaljujemo tradicijo, smo morali začeti s tistim, kar je bil železni repertoar prve gene-

racije Slovenskega okteta: samo slovenske ljudske in umetne. S tem smo ustvarili vez s prejšnjim delovanjem okteta in ga sedaj lahko nadaljujemo, nadgrajujemo in še obogatimo.

Koliko pesmi je v vašem repertoarju?

Dobrih 200.

Na koncertu, na nastopu ni pomembno le kaj poslušalci slišijo, ampak tudi, kaj vidijo. Obлека ni pomembna samo z vidika spoštovanja do poslušalcev, ampak se v njej morate tudi dobro počutiti. Kdo skrbi za vaš videz?

Zadnjo kreacijo smokingov in srajc nam je naredil modni kreator Alan Hranitelj.

Se vedno pripravite na koncert in pred njim prepoznate še vse skladbe?

Vedno. Tudi če imamo zelo malo časa in se mudi, zapojemo vsaj začetke skladb. Tudi zaradi dvorane. Zgodi se, da se gostitelji pohvalijo z novo dvorano, a kaj ko mnoge nove dvorane nimajo dobre akustike. Včasih pa nas namenoma dajo v slabšo dvorano, da slišijo, kako se bomo znašli.

In kako se rešite v dvorani s slabo akustiko?

Nabrali smo si izkušnje, s katerimi si pomagamo. Pojemo na poseben način. Vse mora biti izpeto, dihi morajo biti še bolj držani. V sakralnih prostorih, kjer glas kar nese, je petje enostavnejše.

Ali se pripravite tudi na dodatek, na bis?

Da, ker ga občinstvo že pričakuje.

Kako je peti v športni dvorani v Železnikih?

V redu, da se peti. Tudi nogomet se gotovo dobro igra.

Bi ti v vaš repertoar dodal kakšno skladbo? Ali katero pogrešaš?

Rad bi dodal pesmi, ki bi jih sami priredili in so pesmi naše generacije.

Pa je posluš za take želje?

Učimo se novih skladb, tako da smo v Prevaljah na Koroškem ob materinskem dnevu nastopili s polovico čisto novega programa. Ob klavirski spremljavi Urške Vidic smo peli skladbe, ki jih je pred 70 leti pela skupina Comedian Harmonists. Gre za barsko glasbo.

Na koncertu z ansamblom Gašperji. Foto: arhiv Slovenskega okteta

Koncert v športni dvorani v Železnikih, december 2005.
Foto: Anton Sedej

Prevode sedmih pesmic je napisal gospod Jože Humar.

Kaj pa Katrca?

Zapel sem jo že tisočkrat, pa še kar naprej hočejo, da jo pojem. Ko sem jo dobil, mi ni bila všeč. Na poti domov z vaj sem razmišljal: "Le kaj čem z njo?" Dr. Cuderman mi jo je zaupal, ne da bi jo prej zapel, se preizkusil. Rekel je samo, da bo Katrco pel Janez in da naj do naslednjic razmislim. V avtu sem imel tudi ploščo in sem si jo zavrtel. Ugotavljal sem, da je skladba že dodelana, da ni ničesar več mogoče spremeniti, dodati, ker jo je pel dober solist Božo Grošelj. Nakar sem po nekajkratnem poslušanju ugotovil, da je njegova Katrca starejša od moje. In nenadoma mi je bila izziv. "Naredil" sem jo in tudi na Koroškem jo pohvalijo, da jim je všeč, čeprav je drugačna, kot jo pojejo oni ... Mogoče je dr. Cuderman vedel, da je prava zame.

Oktet ima svojega predsednika in svojega umetniškega vodja. Kdo sta in kaj je njuna naloga?

Od začetka letošnjega leta je predsednik Jože Vidic. Umetniški vodja je dr. Mirko Cuderman, ki je tre-

nutno predvsem svetovalec, saj oktet nastopa sam in imamo pevci kar precej umetniške svobode. Dr. Cuderman sodeluje pri izbiri programa, hkrati pa pesmi, za katere vemo, da jih potrebujemo za naše nastope, lahko izberemo sami in nam samo še svetuje glede notnega materiala. Sicer umetniški vodja skrbi za program okteta, njegov repertoar in note.

In kaj je naloga predsednika okteta, Jožeta Vidica?

Vodi nas tudi na odru. Je "persona" in ima tudi sicer vodilno vlogo, "prvo štimo" in ga vsi v oktetu upoštevamo, ker ima največ izkušenj. Zaupamo mu. Obenem mora skrbeti za vse uradne, administrativne zadeve.

Je možno, da bi bili v oktetu vsi enaki, enakovredni, brez vodje, glede na to, da pred vami ne stoji zborovodja?

Ni možno, eden mora držati "štimo", vsak sestav potrebuje vodjo. Mi imamo Jožeta Vidica.

Kako poteka proces od izbire pesmi do nastopa pred občinstvom. Od česa je izbor odvisen?

Izbira pesmi je odvisna od programa, ki ga izbere-

mo glede na okoliščine nastopa. Lahko so to slovenske ljudske, sakralni program, umetne, tuje in druge. Program, ki ga izvajamo, je torej odvisen od vrste nastopa oziroma koncerta. Na vajah program pripravimo in izdelamo, torej se pesmi naučimo, da jih znamo izvesti.

Ali oktet izvaja ali je že izvedel tudi krstne izvedbe?

Veliko jih je že.

Imate mogoče skladatelja, ki priredi/napiše pesmi prav za vas?

Skladatelji so napisali nekatere skladbe prav za Slovenski oktet, kar piše tudi na notnem gradivu: Sedem si rož, znani Mojcej in Katrca skladatelja Kernjaka ...

Ali je za priredbo nujno, da poznaš izvajalca, ali tisti, ki priredi skladbo, naredi eno splošno priredbo, ki bi bila uporabna za vsakega izvajalca?

Dobro je, da pozna izvajalca. Ni nujno, da je skladba potem kar splošno uporabna. Konec koncev so priredbe vedno napisane za določen sestav, za solista, za moški zbor, za otroški zbor in tako dalje.

Kakšni so vaši načrti? Imate za to oz. prihodnjo sezono še smele načrte?

Konec maja bomo v Londonu peli zelo zahteven program ter nastopili celo na univerzi v Oxfordu. Vrnili bomo obisk angleški skupini, ki je pred kratkim nastopala pri nas. Imeli so odličen koncert. Peli bomo mešan program.

Kako se učiš tujih pesmi, v jeziku, ki ga ne govoriš?

Moram se jih naučiti dobesedno na pamet, priprišem si slovenski prevod in fonetični zapis, in nato pojem in pojem in pojem. Ravno zdaj nas za francosko pesem izgovorjave uči francoska lektorica. Dobimo pa tudi posnetek pesmi, da lahko doma ponavljamo.

Koliko tujih pesmi pojete?

Kar precej. V tujini sicer od nas bolj pričakujejo, da pojemo slovenske, ker jih zanima, kakšne so. Z njimi seveda predstavljamo našo kulturo, značaj ...

Janez, ti znaš skoraj vsako situacijo obrniti na hec.

Kako ti gre zabava od rok in iz ust pri oktetu?

Ker sem bil in sem tak, kot me poznate, ne morem biti drugačen pri oktetu. Skrbim za povezovanje programa ob veselih priložnostih. Glede tega se nisem prav nič spremenil in res marsikaj raje obrnem na hec.

Kako je, ko se srečate glasbeniki z različnih koncev Evrope, sveta?

Običajno komunikacija, tista glasbena, steče v trenutku. Spominjam se, da smo v Strasbourgu skupaj s trobilnim ansamblom iz Avstrije naredili nepozabno zabavo po prireditvi.

Kako so ljudje sprejeli tvojo glasbeno pot od ansambla oziroma zbora k oktetu?

V Železnikih in okolici sem prej veljal za Janeza s harmoniko, potem pa sem oblekel smoking Slovenskega okteta. Včasih so me ljudje prepoznavali v vlogi "zabavljača" na vseh mogočih prireditvah, ko pa sem postal član Slovenskega okteta, sem imel občutek, da so bili ponosni. V srcu pa še vedno ostajam to, kar sem bil. Glasba je pomemben del mojega življenja, kar čutijo tudi poslušalci.

Prizadevaš si, da posreduješ glasbene užitke tudi tistim, ki se koncerta oziroma neke prireditve sploh ne morejo več udeležiti, ker so priklenjeni na posteljo ali bivajo stran od doma, to so predvsem starejši in bolni. Kako to izpelješ?

Mogoče se sliši nenavadno, vendar vedno raje primem v roke harmoniko in grem v dom ostarelih, kjer zaigram, da skupaj zapojemo in se poveseimo. Tudi v tem čutim svoje poslanstvo. Grem kar sam ali pa s hčerko Majo, včasih z učenci OŠ Cvetka Golarja.

Ali obiščeš ostarele samo v Škofji Loki ali greš tudi drugam?

V Škofji Loki ali Ljubljani. Nimam nekega urnika, ampak rad kar pridem ali pa me povabijo. Zapoje mo kakšno ljudsko ali pa Avsenikovo, take, da ne vzbujajo domotožja, žalosti, da so prijetne. Pravzaprav bi morali večkrat obiskati te ljudi. Vem tudi, da nisem edini, ki jih razveseljuje z glasbo.

Videvajo te tudi v varstveno-delovnem centru v Škofji Loki. Kaj je tvoje poslanstvo tam?

Sodelovanje z VDC-jem, v katerem so mladi s posebnimi potrebami moje starosti, mi ogromno pomeni. Vse se je začelo, ko so me pred leti vprašali, kakšne klaviature naj kupijo za center. Želeli so, da bi bile primerne za njihovo gojenko Stanko Kuhar s Sv. Tomaža, ki je že imela nekaj znanja igranja na klaviature. Povabili so me tudi, da naj jo pridem pogledat. Klaviature so kupili in enake si je kupila tudi ona. Poleg tega so v centru želeli, da bi se čim več mladih ukvarjalo z glasbo, kar bi bilo neke vrste terapija. Na

Stanka Kuhar nastopa na prireditvi projekta Sonček.
Foto: arhiv družine Kuhar

štirinajst dni sem začel prihajati v center v dopoldanskem času. Včasih sem s seboj prinesel tudi harmoniko. Bili so prijetna skupina mladih, vendar je bilo delo z njimi zelo zahtevno in sem moral večkrat prositi njihove strokovne delavce za pomoč. Kasneje mi moj delovni urnik tega dela ni več dopuščal. Veliko mi pomeni, da sem imel priložnost narediti nekaj dobrega v VDC-ju. Še vedno hodim na štirinajst dni za eno uro k Stanki Kuhar, da znanje, ki si ga je pridobila pri Ireni Rupnik, vsaj še malo nadgradi. Stanka pa ni kar tako, saj je Oliverja Dragojeviča spremljala na njegovem koncertu na Planini v Kranju pri pesmi Oprosti mi pape.

Rad pomagaš, če le slutiš, da lahko. In naključna srečanja, ko si komu priskočil na pomoč, so bila včasih zelo zanimiva.

V Škofji Loki sem lani v božičnem času v Veštru ustavil gospe, ki je hodila v smeri proti Škofji Loki. Iz pogovora sem izvedel, da gre na pošto, ker bo pisala sinu v Avstralijo. Preden je izstopila, sem ji dal še eno oktetovo zgoščenko, da jo pošlje sinu. Nekaj časa je bila povsem brez besed. In ko se je presenečenje umirilo, je dejala, da se ji še ni zgodilo, da bi ji kdo nekaj kar poklonil. Kasneje sem jo srečal pred velikonočnimi prazniki in jo spet povabil, da se pelje z menoj. Povprašal sem jo, ali je takrat poslala tudi zgoščenko, in rekla je, da je sin odpisal, da jo posluša vsak dan, ker je to edina slovenska glasba, ki jo ima.

Imamo želje, ki se nam uresničijo, in take, ki se nam ne. Kako se tebi uresničujejo želje?

Uresničilo se mi je to, kar sem vedno mislil, da se bo: da bom pel v nekem pomembnem ansamblu. Z glasbo sem zrasel in v glasbi sem dobil polno zadostitev, vedno pa sem čakal na neko višjo priložnost. Zatrdno sem vedel, da bo prišel čas, ko bom opravil kakovostni preskok. Nikoli pa si nisem predstavljal, da bo to Slovenski oktet.

Zdi sem mi, da če si nečesa močno želiš in si pripravljen za to tudi nekaj storiti in žrtvovati, potem svojo željo lahko uresničiš.

Ali kdaj razmišljaš o solo karieri?

Ne.

So te ljudje že primerjali kdaj z Janezom Lotričem?

Ja, so me že spraševali, zakaj ne pojem tako kot on. V operi! Ampak ne morem biti on. Meni je pri srcu bolj zabavna glasba. Res bi pa rad z njim pripravil koncert, če bi bila možnost. Naštudiral bi mjuzikle in on svoj program, dodala bi še skupen izbor ... Bilo bi odlično.

Sta že kdaj nastopala skupaj?

Da. Zgodilo se je predlani, ko me je nekega četrta zvečer poklical France Čufar ter povabil, naj pridem k njemu, ker je Janez Lotrič prišel na obisk. No, in kaj drugega je lahko sledilo v nadaljevanju kot pesem. Manjkal nam je še bas, zato smo šli ponj v Dašnico. France Tušek je takoj pritegnil zraven. Kvartet je nato šel na turnejo po spodnjem delu Selške doline. Ko smo proti jutru ugotovili, da bo treba iti domov, smo se dogovorili, da zgornji konec doline pride na vrsto naslednjč. Mogoče bo spet nekega večera zazvonil telefon ...

Ko sva se naslednjč srečala v Ljubljani, me je Janez presenetil in mi poklonil knjigo opernih arij z njegovim posvetilom.

Vodiš tudi cerkveni pevski zbor na Zalem Logu. Kako to, saj si iz Železnikov?

Ko je bil v Železnikih gospod kaplan Blaž Gregorc, me je navdušil, da sem prevzel vlogo organista in zborovodje na Zalem Logu. Pred mano je več kot 55 let vztrajala Galetova teta Micka. Kar ne morem verjeti, da tudi jaz že štirinajsto leto vsako nedeljo in cerkvene praznike na ta način sodelujem pri bogoslužju. V teh letih smo lepo napredovali ter nastopali tudi na domačih prireditvah, pevskih revijah, romanjih ter ob različnih priložnostih, veselih in žalostnih. Menim, da nas glasba povezuje in da je vsak od nas bogatejši za to izkušnjo. Upam, da se nam bo pridružilo več mladih, kajti od tega je odvisno, kako bo s petjem v prihodnje.

Janez, si tudi glasbeni pedagog na osnovni šoli. Kaj predstavlja tvoje delo z mladimi? Jih uspeš navdušiti?

Na OŠ Cvetka Golarja poučujem glasbo in vodim

Zborovodja
CMPZ Zali Log
Janez Triler
z zborom pred
cerkvijo na
Zalem Logu.
Foto:
Anton Sedej

Na koru ob orglah. Foto: Anton Sedej

mladinski pevski zbor, ob tem pa rad sprejemam tudi kakšne nove izzive. Trenutno sem združil sedem mladih glasbenikov v šolski ansambel z imenom Šolski muzikanti, ki igra narodnozabavno glasbo. Postali smo priljubljeni na naši šoli, pa še kje drugje. Otrokom take dejavnosti pomenijo izziv, saj je igranje timsko delo. Že na vajah se čuti, da so "res ta pravi muzikantje".

Se v svoji glasbeni karieri spomniš kakšne res smešne situacije?

Ko smo člani ansambla Obzorje nastopali v Počah na Primorskem, je zaradi slabega vremena "špil" za nas odpadel. Organizator nam je ponudil odprt šank. Tako smo se napili medice kot še nikoli. Toliko smeha in napora po ovinkih nazaj še ni bilo.

Kako so doma spremljali tvojo glasbeno kariero?

V družini so ponosni, da sem član oktetove zasedbe, in so me pri tem že od začetka podpirali. Vsekakor je potrebno razumevanje domačih, ker vaje, nastopi, snemanja, turneje ... vzamejo kar precej časa. Z glasbo in petjem pa odraščajo tudi otroci in vesel sem, da sta jim že zdaj zelo pri srcu.

Kako ti uspe uskladiti nastope, službo, družino in prosti čas? Je družina prva violina v tvojem življenju in vse ostalo samo spremljava ali predstavljajo tvoje življenjske naloge in vloge enakovredne dele orkestra, ki mu uspešno dirigiraš in ga vodiš?

Na prvem mestu je prav gotovo družina, trudim pa se, da bi vse moje življenjske naloge čim boljje uskladil in jih dobro opravil.

Šolski muzikantje.
Foto: arhiv družine Triler

Bodo tudi tvoji otroci, Maja, Jan in Nina, predani glasbi?

Vesel sem, ko vidim zanimanje za glasbo tudi pri svojih otrocih. Maja je že zelo zgodaj kazala glasbeni posluh in talent. Veliko je pela in nastopala pred "domačim" občinstvom. Sama se je odločila, da bo igrala violino. Zdaj že šesto leto obiskuje glasbeno šolo v Škofji Loki, kjer jo uči prof. Armin Sešek. Marsikdaj tudi skupaj nastopava z glasbili ali s petjem. Najmlajša dva: Nina in Jan, se muziciranju zelo rada pridružita na svoj način: s kakšnim preprostim glasbilom ali petjem. Z ženo Danico se trudi, da bi bila glasba del družinskega življenja.

Vem tudi, da si nadarjen risar. Kako je s tvojim likovnim talentom. Ga gojiš?

Ne, edino s svojimi otroki včasih rišem.

Kaj te posebej razveseli?

Razveselijo me otroci, družina, ter da mi nekaj uspe. V posebno zadovoljstvo mi je trenutno gradnja hiše. Na koncertu sem vesel, da ljudje pokažejo navdušenje, ker jim je bil nastop všeč. Vedno znova me radosti, da sem spoznal veliko dobrih ljudi ...

Janezova risba iz šolskih dni. Mentor: Janez Hafner

Narava je, kolikor vem, zate vir miru, užitkov, spokojnosti, čistosti. Ali ti predstavlja protitež sodobne naglice in materializma?

Rad nabiram gobe, po glasu poznam kar nekaj ptic, uživam v gozdu, rad opazujem naravo, živali, rad gledam reko in ribe. Zanimivo se mi zdi pri Sv. Križu, od koder opoldne slišiš oglašanje zvonov od vsepovsod: najprej s Prtovča, iz Selc, Železnikov, Dražgoš in s Sv. Miklavža. Od vetra je odvisno, katere zvonove bolje slišiš.

In tvoja življenjska modrost?

Bodi to, kar si, in ohrani žar v očeh.

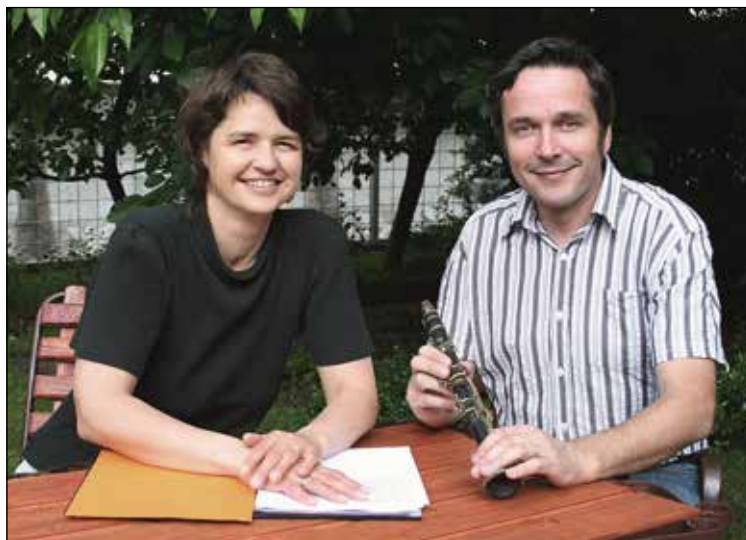
Nastop s Francetom Tuškom in bratom Vanetom. Foto: arhiv družine Triler

Violinistka Maja in oče Janez na koru župnijske cerkve Marije Vnebovzete Zali Log. Foto: Anton Sedej

Družina Triler, Jan, Janez, Nina, Danica in Maja.
Foto: Anton Sedej

Ob zaključku intervjuja. Janez drži v roki klarinet, dragocen spomin na starega očeta Lojzeta iz Grape – fotografija na strani 19.
Foto: Anton Sedej

UTRINKI S TURNEJ SLOVENSKEGA OKTETA

V slovenskem parku v
Clevelandu, ki je posvečen
Simonu Gregorčiču,
leta 2006.
Foto: arhiv
Slovenskega okteta

Na Kredarici,
15. avgust 2005.
Foto: arhiv
Slovenskega okteta

Amerika.
Foto: arhiv Slovenskega okteta

Švica, prelaz St. Gotthard (2004).
Foto: arhiv Slovenskega okteta

Iz arhiva

Muzejskega društva Železniki

Naselje na Logu. Slikano z jugozahodnega dela Gorenjskega Kovaškega vrha.